

Asia: VN/35084/2025

Kuuleminen alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta

Yleisiä näkemyksiä matkailijaverosta

Miten suhtaudut alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon? Jos kunnilla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön alueellinen matkailijavero, näkisitkö veron ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä?

Mikro- ja yksinyrittäjät ry (MYRY) suhtautuu alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon hyvin varauksellisesti. Kyse olisi uudesta verosta, joka edellyttää erillistä lainsäädäntöä sekä poikkeuksellisen huolellista valmistelua. MYRY ei pidä matkailijaveron käyttöönottoa ajankohtaisena tai edistettävänä toimenpiteenä ilman kattavaa arviota matkailun kunnille aiheuttamista todellisista lisäkustannuksista tai haitoista, joihin verolla on tarkoitus vastata.

Merkittävä osa suomalaisesta matkailutoiminnasta on mikroyrittäjävaltaista, kotimaan matkailuun ja tapahtumiin nojaavaa sekä volyymiltaan maltillista. Tällaisessa toimintaympäristössä lisämaksujen kysyntävaikutukset voivat korostua erityisesti lyhyissä vierailuissa ja hintaherkissä segmenteissä, mikä kiistatta heikentää pienimuotoisten toimijoiden toimintaedellytyksiä.

MYRY katsoo, että alueellisen matkailijaveron selvittämistä voidaan jatkaa ainoastaan sillä edellytyksellä, että veron tarve, kohdentuminen ja vaikutukset arvioidaan perusteellisesti, veron soveltamisala rajataan selkeästi ja verotuoton käyttö sidotaan tiukasti matkailualueiden ja matkailuelinkeinon kestävään kehittämiseen. Ilman näitä edellytyksiä matkailijavero muodostaa merkittävän riskin erityisesti matkailualan pienille toimijoille ja koko toimialan kilpailukyvyille.

Mitä hyötyjä ja haittoja tällaisesta verosta olisi? Entä mitä mahdollisia ongelmia matkailijaveroon voisi liittyä?

Mahdolliset hyödyt alueellisesta matkailijaverosta ovat rajallisia ja edellyttävät erittäin tiukkoja reunaehtoja. Verolla voidaan periaatteessa kattaa matkailun kunnille ja kaupungeille aiheuttamia todellisia lisäkustannuksia, kuten matkailualueiden infrastruktuurin ylläpitoa, jätehuoltoa, reittien kunnossapitoa sekä matkailijoiden turvallisuuteen liittyviä palveluja. Edellytyksenä on kuitenkin, että verotuotto korvamerkitään selkeästi ja läpinäkyvästi matkailualueiden ja matkailuelinkeinon

kestävään kehittämiseen ja että myös matkailija näkee maksun vastineena konkreettisia parannuksia. Tämä voisi mahdollisesti lisätä matkailun sosiaalista hyväksyttävyyttä.

Haitat ja riskit ovat kuitenkin merkittäviä, erityisesti yksin- ja mikroyrittäjien näkökulmasta. Matkailijaveron nostaminen nostaa matkailun hintatasoa toimialalla, joka on Suomessa jo ennestään korkeasti verotettu. Lisäkustannukset voivat heikentää kysyntää erityisesti kotimaan matkailussa, lyhyissä vierailuissa ja muissa hintaherkissä ja vahvasti kilpailluissa segmenteissä, joissa pienikin hinnannousu vaikuttaa matkailijan päätöksiin. Tämä kohdistuu suhteellisesti voimakkaimmin pieniin ja kausiluonteisesti toimiviin yrityksiin.

Merkittävä ongelma liittyy yrityksille aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan. Vaikka vero maksettaisiin matkailijan toimesta, sen käytännön kerääminen, tilittäminen ja raportointi kohdistuvat yrityksiin. Uusi vero tarkoittaa uusia velvoitteita, järjestelmiä ja tulkintakysymyksiä, mikä aivan väistämättä lisää hallinnollista työtä ja kustannuksia. Vähäinenkin lisäkuorma on ongelmallinen erityisesti yksin- ja mikroyrittäjille, joiden resurssit ovat rajalliset ja joiden toiminta perustuu usein yrittäjän omaan työpanokseen.

Lisäksi matkailijaveron soveltamisalaan liittyy merkittäviä riskejä. Mikäli veron rajaukset jäävät epäselviksi tai koskevat vain osaa majoitusmuodoista, seurauksena voi olla kilpailuneutraliteetin heikentyminen. Erityisesti tilanteet, joissa osa toimijoista jäisi veron ulkopuolelle, vääristäisi kilpailua ja heikentäisi sääntelyn piirissä toimivien yritysten asemaa. Verolla voisi olla aivan suoria vaikutuksia yritystoiminnan kannattavuuteen, koska kuluja ei suoraan voi lisätä jo korkeassa kilpailutilanteessa olevan alan hinnoitteluun ja silloin veron haittapuolet osuisivat kiistatta enemmän pieniin toimijoihin, joilla on pienempi majoituskapasiteetti. On merkittävä riski, että tämä lisää eriarvoista kilpailutilannetta. Isojen toimijoiden kohdalla kapasiteetti antaa joustoa hinnoittelun suhteen, mitä pienillä yrityksillä ei ole.

Ongelmana on myös veron mahdollinen käyttötarkoituksen hämärtyminen ajan myötä. Mikäli verotuottoa ei sidota lainsäädännössä selkeästi matkailun kehittämiseen ja kestävyys, on riskinä, että matkailijaverosta muodostuu vain yleinen valtion tai kuntien lisärahoituskeino, joka ei enää vastaa verolle esitettyä alkuperäistä tarkoitusta.

Yhteenvetona katsomme, että mahdolliset hyödyt realisoituisivat vain hyvin rajatussa ja tarkasti kohdennetussa mallissa, kun taas haitat ja riskit kohdistuvat laajasti ja erityisesti matkailualan pieniin toimijoihin. Ilman selkeitä rajoituksia, korvamerkittyä verotuottoa ja hallinnollisen taakan minimointia matkailijaveron ongelmat ylittävät sen mahdolliset hyödyt.

Miten suhtaudut veron kokeiluluonteiseen? Miten ja millä tavoin kokeilu olisi toteutettavissa? Mitä veron kokeilulla haluttaisiin saavuttaa?

Mikro- ja yksinyrittäjät ry (MYRY) suhtautuu matkailijaveron kokeiluluonteisuuteen varauksellisesti. Vaikka kokeilulla voidaan periaatteessa kerätä tietoa veron vaikutuksista, MYRY katsoo, että myös kokeiluluonteinen vero edellyttää täysimääräistä lainsäädäntöä, selkeitä oikeusturvakeinoja sekä huolellista vaikutusarviointia. Kokeiluluonteisuus ei siten voi tarkoittaa kevyempää valmistelua tai puutteellisia rajoituksia.

Katsomme, että kokeilu voisi olla toteutettavissa vain poikkeuksellisen tiukoin edellytyksin. Kokeilun tulisi olla ajallisesti selkeästi rajattu, vapaaehtoinen kunnille sekä rajattu vain niille alueille, joilla matkailun kunnille aiheuttamat lisäkustannukset on todennettavissa ja osoitettavissa etukäteen. Kokeilua ei tule toteuttaa laajoilla alueilla tai maakuntatasolla ilman näyttöä matkailun aiheuttamista erityisistä kustannuspaineista, tai selkeää hyötyä.

Kokeilun toteutustavassa on täysin keskeistä varmistaa, ettei yrityksille aiheudu kohtuutonta hallinnollista taakkaa. Kokeilu ei saa edellyttää uusia erillisiä raportointi- tai ilmoitusmenettelyjä eikä monimutkaisia keräysmalleja, jotka kohdistuvat erityisesti yksin- ja mikroyrityksiin. Kaikkien kaupallista majoitusta tarjoavien toimijoiden tulee olla kokeilussa yhdenvertaisessa asemassa kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi.

Katsomme, että kokeilun ensisijaisena tavoitteena tulisi olla luotettavan ja vertailukelpoisen tiedon tuottaminen matkailijaveron todellisista vaikutuksista. Näihin kuuluvat erityisesti vaikutukset matkailun kysyntään, yritysten kannattavuuteen, hallinnolliseen taakkaan sekä verotuoton tosiasialliseen kohdentumiseen. Kokeilulla tulee pystyä osoittamaan, parantaako matkailijavero aidosti matkailualueiden kestävyyttä ja palvelutasoa vai heikentääkö se toimialan kilpailukykyä.

Korostamme, että kokeilun tuloksia on arvioitava avoimesti ja läpinäkyvästi ennen mahdollisia jatkotoimia. Kokeilun päättyessä veron jatkosta, laajentamisesta tai vakinaistamisesta ei tule päättää ilman uutta periaatteellista tarkastelua ja laajaa lausuntokierrosta.

Kokeilu ei saa missään nimessä muodostua portiksi veron pysyvälle tai laajenevalle käyttöönotolle ilman erillistä poliittista ja yhteiskunnallista keskustelua. MYRY pitää hyvin tärkeänä huomioida kokeiluluonteisen veron laajenemisen riski. Vaikka matkailijavero säädettäisiin aluksi rajattuna ja alueellisena, on olemassa vaara, että sen soveltamisalaa laajennetaan myöhemmin alueellisesti, toimialoittain tai tulkintojen kautta ilman uutta periaatteellista tarkastelua. Tämä lisää epävarmuutta ja vaikeuttaa yritysten pitkän aikavälin suunnittelua.

Veron tavoite ja suuruus

Minkälaisia tavoitteita matkailijaverolla olisi? Miksi matkailijavero otettaisiin käyttöön kunnassa ja mitä sillä haluttaisiin saavuttaa?

-

Mitä kestävän matkailun tavoitteella tarkoitetaan ja miten matkailijaverolla edistettäisiin tätä tavoitetta?

-

Minkä suuruinen matkailijavero olisi perusteltu?

-

Veron soveltamisala

Mihin majoitusmuotoihin veron tulisi kohdistua? Entä mihin sen ei tulisi kohdistua?

-

Veron alueellinen soveltaminen

Tulisiko vero olla mahdollista ottaa käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa?

-

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osaan kunnan alueista (esimerkiksi vain keskusta-alueella)?

-

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osan aikaa vuodesta kuten sesonkiaikoina?

-

Missä määrin kunnille tulisi jättää mahdollisuuksia valita veron soveltamiseen liittyviä yksityiskohtia? Esimerkiksi alueellinen soveltuminen, erityyppisiin majoituksiin kohdistuminen, ajallinen soveltuminen ja eri verotasot.

-

Verotuotto

Voit esittää tässä näkemyksiä verotulojen käytöstä ja kohdistamisesta kunnille.

-

Verovelvolliset, verotusmenettely ja veronkanto

Voit esittää tässä näkemyksiä verovelvollisuudesta, verotusmenettelystä ja veron keräämisen toteutuksesta.

-

Alueellisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset

Minkälainen merkitys matkailulla on kunnille?

-

Miten matkailijavero vaikuttaisi kunnan matkailumääriin ja vetovoimaan?

-

Miten arvioit matkailijaveron vaikuttavan alueen yrityksiin ja asukkaisiin?

-

Miten näet vaikutusten riippuvan siitä, ottavatko lähialueen kunnat matkailijaveron käyttöön ja minkälaisena?

-

Miten arvioit matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun tai majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin?

-

Muut huomiot

Mitä muita näkökohtia alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulisi huomioida? Miten muuten haluat kommentoida matkailijaveron valmistelua?

Mikro- ja yksinyrittäjät ry (MYRY) korostaa, että alueellisen matkailijaveron valmistelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota sääntelyn kokonaisvaikutuksiin. Matkailijaveron ei tule tyhjiöön, vaan osaksi jo valmiiksi kuormittavaa verotus- ja sääntely-ympäristöä, johon sisältyvät muun muassa korkea arvonlisäverotus, raportointivelvoitteet sekä myös erilaiset alustatalouteen liittyvät sääntelyt. Valmistelussa tulee arvioida veron kumulatiiviset vaikutukset erityisesti yksin- ja mikroyrittäjien toimintaedellytyksiin.

Mikäli veroa edistetään, MYRY pitää äärimmäisen tärkeänä, että matkailijaveron valmistelussa toteutetaan erillinen ja nimenomainen mikroyritysvaikutusten arviointi. Valtaosa matkailualan yrityksistä on pieniä toimijoita, joiden taloudellinen liikkumavara ja hallinnolliset resurssit ovat rajalliset. Vaikutukset, jotka voivat olla suuremmille toimijoille vähäisiä, voivat muodostua pienille yrityksille merkittäviksi tai jopa toiminnan jatkamista rajoittaviksi.

Valmistelussa tulee kiinnittää huomiota myös alueellisiin eroihin matkailun luonteessa ja volyymissa. Matkailun vaikutukset kuntien talouteen ja infrastruktuuriin vaihtelevat huomattavasti alueittain. Yhtenäinen tai laajasti sovellettava malli ei huomioi riittävästi näitä eroja ja voi johtaa tilanteisiin, joissa vero kohdistuu alueille tai toimijoille, joilla matkailun aiheuttamat lisäkustannukset ovat vähäisiä tai olemattomia.

MYRY painottaa lisäksi veron soveltamisalan ja tulokannan selkeyttä. Epäselvät rajaukset lisäävät yrittäjien hallinnollista epävarmuutta ja riskiä virheellisestä menettelystä. Selkeä lainsäädäntö, yksiselitteiset määritelmät sekä helppokäyttöinen ja ennakoiva ohjeistus ovat välttämättömiä, mikäli valmistelua päätetään jatkaa.

Lisäksi MYRY pitää tärkeänä, että matkailijaveron valmistelussa tunnistetaan ja hallitaan kokeiluluonteiseen sääntelyyn liittyvä laajenemisen riski. Vaikka vero säädettäisiin aluksi rajattuna ja alueellisena, on olennaista varmistaa, ettei kokeilusta muodostu käytännössä pysyvää tai laajenevaa veroa ilman uutta periaatteellista tarkastelua ja laajaa lausuntomenettelyä.

MYRY korostaa, että matkailijaveron valmistelussa on tärkeää kuulla laajasti matkailualan eri toimijoita, erityisesti yksin- ja mikroyrittäjiä, jotka vastaavat merkittävästä osasta matkailupalveluiden tuotantoa. Valmistelun tulee olla avointa, vaiheittaista ja perustua tosiasiallisiin vaikutusarvioihin, ei oletuksiin.

Yhteenvedona MYRY katsoo, että alueellisen matkailijaveron valmistelussa keskeistä on pidättäytyä etenemästä veron käyttöönottoon ennen kuin sen tarpeellisuus, kohdentuminen ja vaikutukset on osoitettu selkeästi. Ilman tätä matkailijavero muodostaa merkittävän riskin matkailualan pienille toimijoille ja koko toimialan kilpailukyvyille.

Mahdollinen kirjallinen lausunto sekä liitteet

Voit lisätä mahdollisen erillisen kirjallisen lausunnon aiheesta.

-

Hanén Liisa
Mikro- ja yksinyrittäjät ry